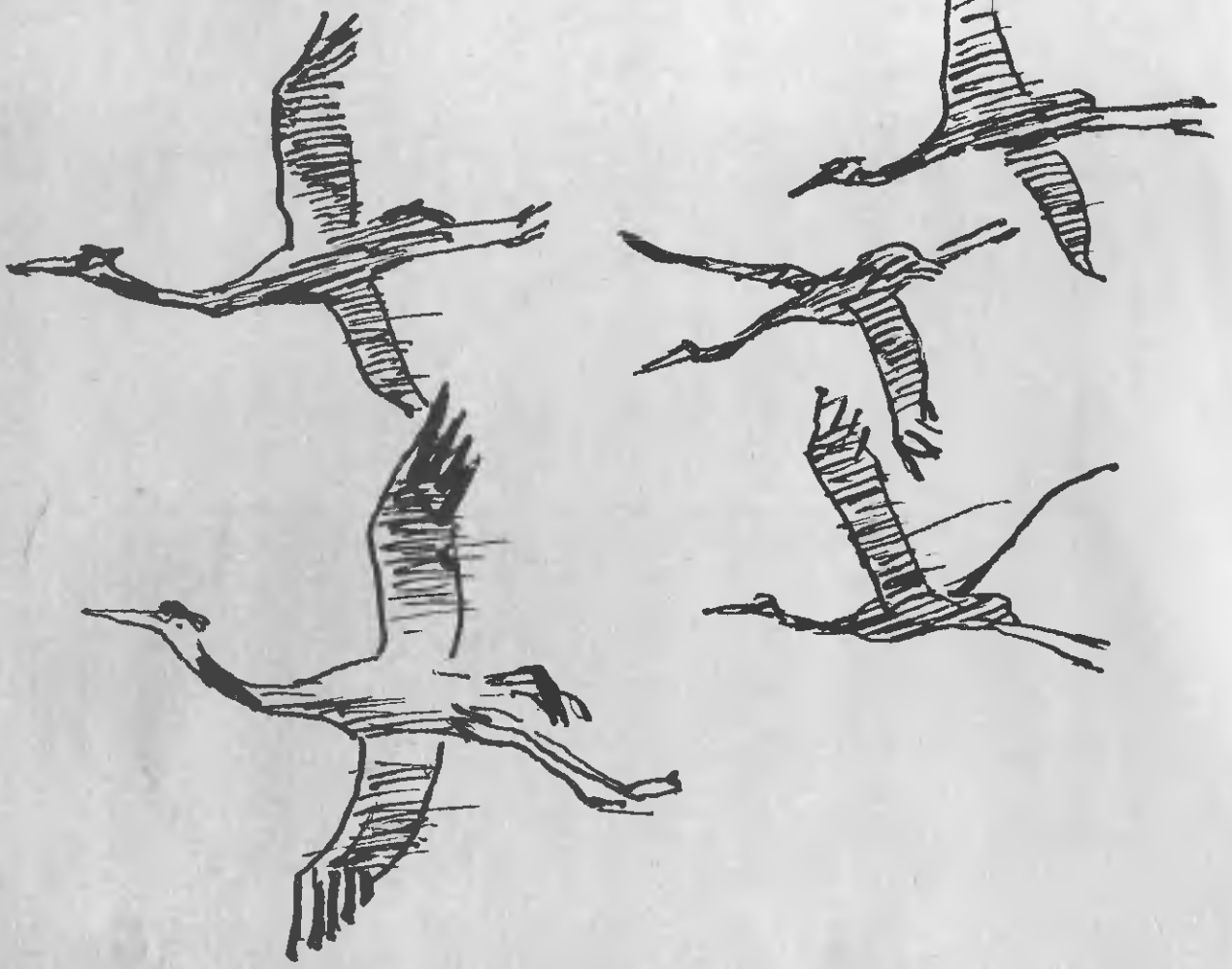

ПЕТРО КУЦЕНКО

ПІСНІ
БЕЗСОННОГО
ДЖМЕЛЯ

Петро Куценко

Петро Куценко

ПІСНІ БЕЗСОННОГО ДЖМЕЛЯ

Вірші, скоромовки

Для дошкільного та
молодшого шкільного віку

Художник
Василь Євдокименко

84 Ук.
МЛ
К 95

4803640202-09
К 237—92 без оголошення

ISBN 5-7707-2993-7

© П. І. Куценко
© Худож. оформлення
В. А. Євдокименко

Весняний

оркестр

Якось джміль стомивсь літати,
Опустився на траву,
І промовив сам до себе:
— Не-ці-каво я живу.

День ще довгий, значить, треба
Діло вигадать якесь.
От чого б мені не скликать
На галявині оркестр!

Жук рогатий буде грати
На роялі голубім,
Хрущик — на віолончелі,
А цвіркунчик — на трубі.

Коник — вроджений скрипалик,
А комарик — ди-ри-гент!
Гей, комахи, поспішайте!
Починаємо концерт!

Був концерт — найкращий в світі,
І раділа вся земля
В ніжних дзвонах трав і квітів,
В золотих піснях джмеля.

У барвистім рушнику

Весняний дощик золотий
В ясні долоньки листя й трав
Закрапотів-захлюпотів,
Немов на скрипочці заграв.

А за Десною, між заплав,
Погляньте: що ж то за краса?
Рушник над лугом хтось прослав —
Аж засміялись небеса.

В тім рушнику усе цвіте —
І луг, і верби, і поля.
Сміється сонце золоте,
Сміюсь від радощів і я.

Ягідна пора

На галяві кожній,
під кожним кущем

В росі — мов намисто іскриться:
Суниця, чорниця, брусниця...

— А ще?

— А ще у саду — полуниця!

На гілочці кожній, омиті дощем,
Сміються в сріблястих краплинах:
Малина, ожина, калина...

— А ще?

— А ще під вікном — горобина!

Смачні і пахучі, між листя і трав.
Їх стільки — що згубиш і лік.

Нехай би ця ягідна щедра пора
Тривала для нас — цілий рік!

Біля криниці-журавля

Прилетіли синиці
Із садка — до криниці,
Захотілося в спеку
Напитись водиці.
І тоді журавель
Низько шию нагнув,
В дерев'яне цеберко
Ім води зачерпнув.
Напилися синиці
Та й сказали:

— Спасибі!

Ой велике спасибі!
Знов ми будем при силі.
А іще запитали
Вони в журавля:
— Чи не твій ото брат
Біля річки гуля?
Журавель на слова ті —
Заскрипів-зарипів
І цікавим пташатам
Ось таке відповів:
— Брат не брат,
але родичем

Називатися смію,
Тільки, жаль, що як він
Я літати не вмію.
А якби ж то умів,
То, забувши про втому,
Сам я воду носив би
Своїм друзям додому!

Заплутавсь

Вранці дід
запитує в Івася:
— Ти оце ще й досі
не вмивавсь?
— Як же не вмивався?
Умивався,—
Заморгав очицями Івась.

— П'ять хвилин
я щоби тер і шию
Вимив ніс і вуха,
все як слід!
— А чому ж, чому —
не розумію —
Рушничок сухий?—
всміхнувся дід.

І тоді став хитрувать Івасик.
Та й заплутавсь.
Так бува завжди.
— Це тому,— сказав,—
що цього разу
Я спішив
і вмився... без води!

Гойдалка

Ох і гойдалку ж яку
Дід зробив мені в садку!

Лиш гойднешся:
хить та хить!—
Все навкруг замерхтить!

З боку в бік,
Все вище й вище —
Аж у вухах вітер свище!

Розгойдався:
гойдь та гойдь!—
Любе сонце, не заходь!

Ще хоч трішки посвіти,
Чубчик мій позолоти!

Літня ніч

Стихнув гомін край села,
Стихли кроки.
Синя мла оповила —
Шлях широкий.

Тиха липа стереже
Тихий вулик.
Натомились бджілки вже —
І поснули.

Їм у снах пливло навстріч
Тепле літо.
Пахнув сон їх цілу ніч —
Медоцвітом.

Пісні безсонного джмеля

Кожний ранок до Івася й Тані
З лісу, лугу, саду — звідусіль
В сонячній короні прилітає
Їх співучий друг — безсонний джміль.

— А чому, цікаво мені знати,
Стали ви джмеля безсонним звати?
— Як чому? Та він же навіть в сні
Нам обом наспівує пісні!

Будить нас обох ще до сніданку,
Сяде на вікно — та й ну співають:
— Дзінь-дзінь-дзінь!

Вмивайтеся щоранку
У росі, щоб швидше підростать!

Чом же риба

не «клює»?

Ох і радість у Івася:
Вудку дід подарував!
Ледве ранку дочекався,
Вудку в руки — і на став!

Сів близенько над водою,
Поплавок ряхтить щомить.
Раптом чує за собою:
Хтось відеречком дзвенить.

Так і знав — сестричка й братик.
— Що, — питають, — не «клює»?
— Треба місце поміняти!..
— Там сі-дай, де ри-ба є!..

Підпливли до них у човні
І сусідські хлопчаки.
Кожний знає, що й до чого:
— Не «клює», бо день жаркий!..

Галасують круг Івася,
Кожний радить щось своє.
...Так ніхто й не здогадався:
Чом же риба не «клює»?

У новому дворі

Ми в'їхали під осінь
В новий красивий дім
І, може б, веселились,
Що поселились в нім,

Та трішки сумнувато
У нашому дворі,
Все схоже в нім — будинки,
І клумби, й ліхтарі.

І каруселі схожі,
І гірки та грибки,
Коляски з малюками,
І навіть малюки.

У кожному під'їзді
Богданків — аж по три,
Чи не тому між нами
І не виходить гри?

У кожному під'їзді
Маринок — аж по п'ять,
Бува, гукну сестричку —
Вони усі біжать.

Берети й куртки — схожі.
Ну що мені робить?
Кому, скажіть, цікаво
В дворі такому жить?

Мак-дивак

Ти не мак,
А дивак,
Бо зацвів під осінь.
Не зітріє вже тебе
Неба тиха просинь.

Але мак,
Одинак,—
І слухать не хоче,
На тоненькому
стеблі—
Горить-палахкоче.

Ти не мак,
А дивак,
Бо з'явився пізно.
Не почувеш тепер
Жайворонка пісню.

Але мак,
Наче знак:
Ждати осінь теплу,—
Гордовито собі
Квітне серед степу.

Нічна злива

Цілу ніч
Гуляла злива
Й нагулятись не могла.
Цілу ніч
Сова ляклива
Щось пугукала з дупла.
З нею —
Пізній грім балакав,
З громом —
Вітер із дощем,
А сирітка-зайчик плакав
Під мокрісіньким кущем.

Осінь

Біжить дорога через ліс,
Біжить по тій дорозі лис
І більш — нікого.
І біг би лис
Ще довго-довго,
Коли б не скінчилась дорога,
А з нею — й ліс.

Спинився на узліссі лис,
На голе поле подививсь
Та й зажурився.
І так журився б
Довго-довго,
Коли б йому на жовтий хвіст
Не впав із клена золотого —
Найзолотіший лист.

Сто запитань

Є два братики у мене,
Ви їх знаєте, напевне.
Лиш почнете говорить,
Кожен з них вже через мить
Запитає вас:

— А як?

Чом це так, а не отак?

Чом світанок ранком зветься?
Звідкіля туман береться?
Хто тим соняхам, що в полі,
Дав усім по парасолі?
А чи вміють говорити
Між собою — зорі й квіти?
А чому в собаки Чапи
На снігу не мерзнуть лапи?

Сто запитань завжди в них —
І серйозних, і смішних.
Та охоче кожний раз
Я на них відповідаю,
Ще й книжки обом читаю,
Бо ходжу вже —
В перший клас!

Сторожиха

Цілу нічку, тишком-нишком,
Пильнувала кішка мишку.
Так старанно пильнувала,
Що під ранок — задрімала.

Ой солодкий сон-дрімота,
Особливо під світання.
Отака-то, бач, робота!

- Отаке сторожування!

Тільки раптом:

що це, що це?

Сниться кішці: світить сонце.
Сниться кішці, як з-під ліжка
Шум доноситься до слуху,
І — прокинулася кішка,
І спіймала... сонну муху.

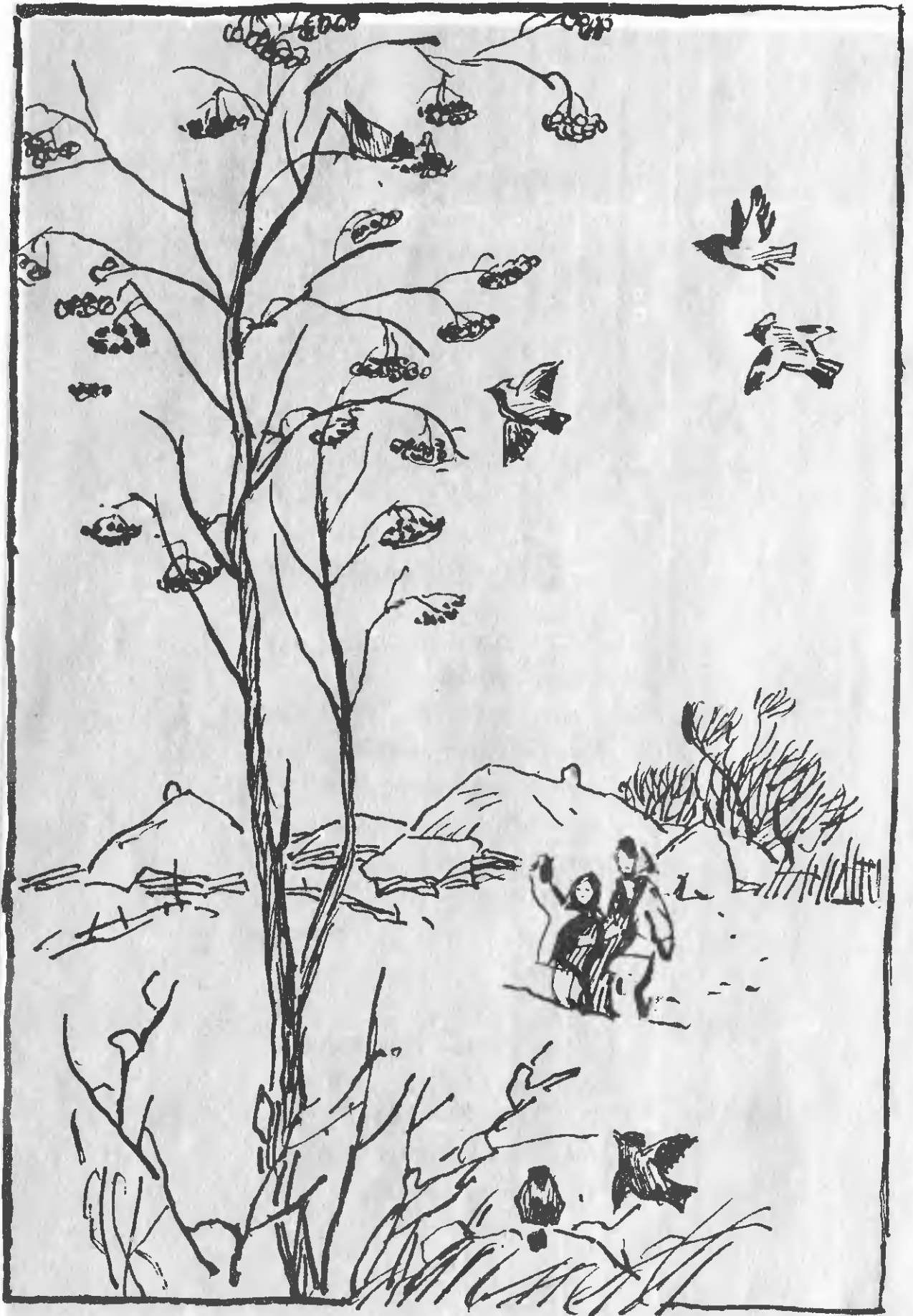

Біле диво

Що за диво
В ліс і поле
З ночі прилетіло?
І зробилося навколо,
Наче в казці — біло.

Опустили верби низько
Білосніжні коси.
Побілів і наш зайчисько —
Від хвоста й до носа.

На всі боки наставляє
Білі свої вуха,
Сам себе — не розпізнає,
Біле диво розглядає,
Білу тишу нюха.

Розмова з горобиною

— Горобинько, горобино!
Де ж ти листя своє розгубила,
Що тремтиш, наче зляканий птах,
На колючих осінніх вітрах?

— Хоч туманами все оповито,
Зігрива мене спогад про літо,
А ягідок палаючий жар —
Розвіває і смуток, і жаль.

— Горобинько, горобино!
Скоро-скоро хурделиця біла
Вкриє снігом тонкі твої віти —
І холодні гірлянди засвітять...

— А на це я скажу вам по правді:
Щозими зігрива мене радість,
Бо голодним пташкам на морозі —
Мої ягоди стануть в підмозі!..

Тиха

ГОДИНА

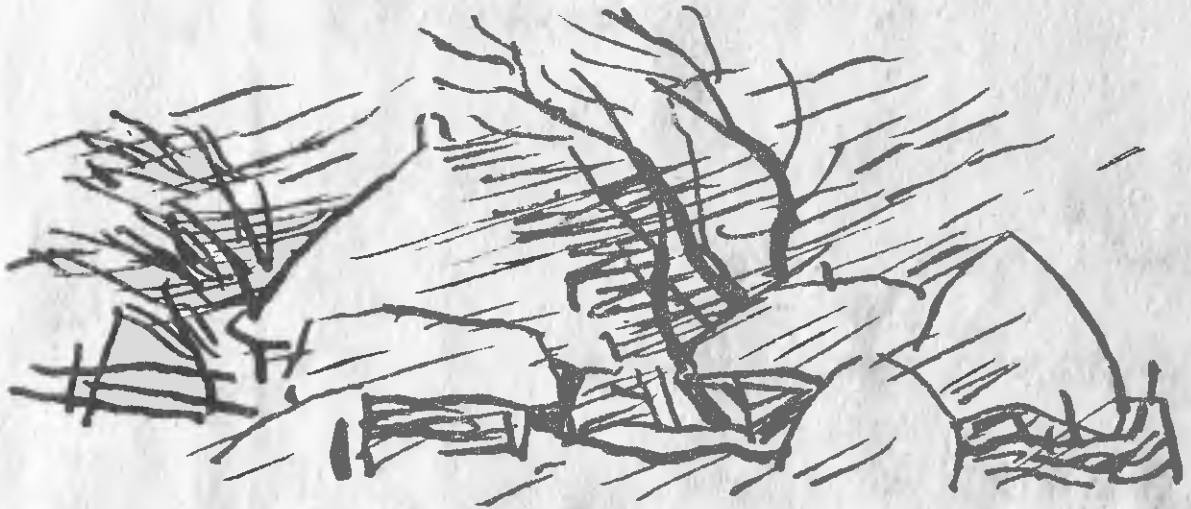
Знає добре кожен з нас:
В дві години — спати час.
Лиш ніхто, ніхто не зна,
Чом навколо сміх луна?

Сміх і шепіт. Сміх і гам.
Як же вгамуватись нам?

Та й чи можна задрімати,
Як лоскоче ковдра п'яти,
А подушка — ніс і щоки,
А матрац — щипа за боки?

Тільки раптом чути в спальні
Тихі кроки й голос няні:
«Хто це тут не хоче спати?
Хто не хоче підростати?»

... І притихли всі ми враз.
Де й поділись жарти.
Це тому, що кожен з нас —
Хоче підростати!

Взимку

Невблаганна і неспинна
Розгулялась хуртовина,
Не пускає з хати.
Та і в люту веремію
Швидко й легко я умію
Літо повертати.

Намалюю до альбому
При затоні голубому —
Човен, річку, верби,
Ще й малого риболова,
Що спіймати хоче сома —
Більшого від себе!

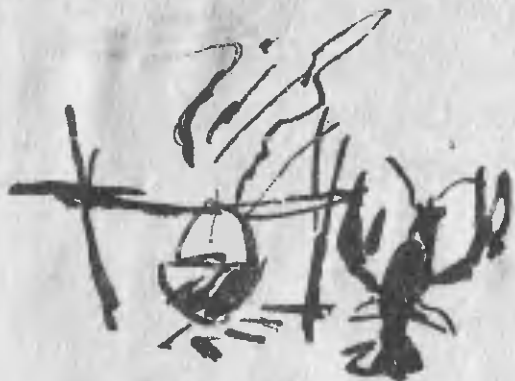
Чи візьму сопілку в руки —
І поллються ніжні звуки,
Мов щєбече пташка,
І танцює на горбочку —
Босонога, у віночку —
Дівчинка-ромашка.

Скоромовки

* * *

Дженджуриста Христя
разів триста
Приміряла три разки намиста.

* * *

Лиш потрапив
до окропу рак —
Зразу вбрався
у червоний фрак.

* * *

Край узлісся на осичці —
Листя шелестіло,
Лисенятам і лисичці —
Стежку золотило.

* * *

Тишком-нишком біга мишка,
Ще тихіше — наша кішка.

* * *

Клавка кладку колихала,
Поки в річку не упала.

* * *

Чорна хмара на квочку
Страшно так рокотала,
Ще страшніше на хмару
Сіра квочка квоктала.

* * *

Поки Валя
малювала мальви,
Поля й Ваня —
мам намалювали.

* * *

Скрекотіла
жабка-скрекотушенька
Та й проскрекотіла
мені вушенька.

* * *

У чарівному віночку
З червоною стрічкою
Танцювала-веселилась
Марічка над річкою.

ЗМІСТ

Про кольори	3	У новому дворі	17
Весняний оркестр	4	Мак-дивак	18
У барвистім рушнику	5	Нічна злива	19
Ягідна пора	7	Осінь	21
Біля криниці-журавля	9	Сто запитань	23
Заплутавсь	10	Сторожиха	24
Гойдалка	11	Біле диво	25
Літня ніч	12	Розмова з горобиною	27
Пісні безсонного		Тиха година	28
джмеля	13	Взимку	29
Чом же риба не «кляє»?	15	Скоромовки	30—31

Для дошкільного та
молодшого шкільного віку

ПІСНІ БЕЗСОННОГО ДЖМЕЛЯ Вірші

КУЦЕНКО Петро Іларіонович

Редактор В. Г. Левін

Художник В. А. Євдокименко

Технічний редактор О. О. Жила

Коректор А. С. Усольцева

Здано на виробництво 28.10.92. Підписано до друку 25.11.92.
Формат 60x84/16. Папір офсетний № 2. Гарнітура журнальна.
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 2,1. Умовн. фарб.-відб. 4,2.
Обл.-вид. арк. 1,6. Зам. 6322. Ціна вільна.

Видавництво «Десна». 250000 Чернігів, просп. Жовтневої революції, 62.

Віддруковано на поліграфічній базі видавництва «Десна». 250000,
Чернігів, просп. Жовтневої революції, 62.

